

Відгук

офіційного опонента на кандидатську дисертацію
Дружинець Маріанни Ігорівни «Естрадне музичне мистецтво
України кінця ХХ – початку ХХІ століття як фактор євроінтеграції
української культури», подану до захисту на здобуття наукового
ступеня кандидата мистецтвознавства за спеціальністю
26.00.01 – теорія та історія культури

Проблеми, пов'язані із висвітленням євроінтеграційного аспекту української масової культури на прикладі музичного естрадного мистецтва, важливі та надактуальні, свідченням чого є праці вітчизняних та зарубіжних вчених. Тому треба вітати працю Маріанни Ігорівни Дружинець «Естрадне музичне мистецтво України кінця ХХ – початку ХХІ століття як фактор євроінтеграції української культури», яка присвячена комплексному дослідженню музичного мистецтва естради в контексті євроінтеграційних тенденцій розвитку української культури кінця ХХ – початку ХХІ ст.

Авторка переконливо обґрунтувала актуальність обраної теми, правильно зазначивши, що «творчість провідних вітчизняних естрадних сольних та колективних виконавців, композиторів, продюсерів, аранжувальників і віддзеркалює євроінтеграційні тенденції розвитку українського естрадного музичного мистецтва, що підтверджується результатами пісенного конкурсу Євробачення, вокальних талант-шоу, і виявляє значення національної компоненти» (с. 21). В українському мистецтвознавстві досі не було ґрунтовної праці, яка б вперше глобально виявила й описала змістові параметри, за якими відбувається євроінтеграція українського естрадного музичного мистецтва в сучасний європейський культурний простір, представила основні тенденції еволюційних процесів естрадного музичного мистецтва кінця ХХ – початку ХХІ ст. у вимірах трансформації форм масової комунікації; здійснила комплексне дослідження естрадного музичного мистецтва в контексті євроінтеграційних процесів в Україні кінця ХХ – початку ХХІ ст.; висвітила теоретичні та практичні засади розбудови системи

професійної музичної освіти в галузі естрадного музичного мистецтва. Тому й актуальність теми, і наукова новизна праці не викликають жодного сумніву.

Праця М. І. Дружинець є цінним дослідженням, оскільки в ній уточнено поняття «естрадне музичне мистецтво», а також поглиблено уявлення про роль вокальних талант-шоу та пісенного конкурсу Євробачення як чинників культурної євроінтеграції сучасної української естрадної музики, та розуміння значення освітньої діяльності сучасних мистецьких закладів вищої освіти – Київської муніципальної академії музики (КМАМ) ім. Р. М. Глієра, Київської муніципальної академії естрадного та циркового мистецтв (КМАЕЦМ). У дослідженні набули подальшого розвитку й оцінка творчості сучасних представників естрадного музичного мистецтва, їх ролі в реалізації європейських інтеграційних культурно-мистецьких процесів і питання взаємодії масової музичної культури та естрадної музики, естрадної музичної освіти.

Привертає увагу ґрунтовна теоретична та емпірична база дослідження, зокрема базою емпіричного матеріалу стали аудіо- та відеороботи провідних українських виконавців, матеріали телевізійних вокальних талант-шоу, пісенного конкурсу Євробачення, у якому брали участь українські виконавці, інтерв'ю з відомими українськими артистами.

Наперед забігаючи, зазначимо, що всі завдання, які визначила для себе дисертантка, успішно виконані, завдяки чому й тему дисертації повністю розкрито. Треба відзначити й належно продуману, доцільну структуру самої праці, яка складається зі Вступу, трьох розділів, підрозділів до кожного з них, Висновків, Списку використаних джерел та Додатків.

У Вступі чітко й конкретно визначено мету, завдання, об'єкт, предмет, окреслено теоретичну та емпіричну джерельну базу дослідження, новизну, теоретичне та практичне значення, методи дослідження.

Перший розділ – «Теоретико-методологічні засади дослідження євроінтеграційних тенденцій української культури», у якому в двох

підрозділах окреслено теоретичну та методологічну базу дослідження, – свідчить про глибоку обізнаність авторки у загальній проблематиці. Вважаємо його цінним, оскільки висвітлено класичні й новітні інтеграційні теорії, а також європеїзаційні та євроінтеграційні процеси, що є необхідними для глобальної взаємодії культур і цивілізацій та формування демократичного світового устрою.

У підрозділі 1.1 «Євроінтеграційні тенденції української культури кінця ХХ – початку ХХІ ст.» дослідниця аргументовано й переконливо виділяє євроінтеграційні риси естрадного музичного мистецтва початку ХХІ ст., зокрема взаємопроникнення і синтез української естрадної музики та фольклору в його автентичному вигляді, що, безумовно, вважається й одним із найважливіших музичних процесів кінця ХХ – початку ХХІ ст. Усякого схвалення заслуговує погляд М. Дружинець на напрями входження українського естрадного музичного мистецтва до європейського культурного простору. На особливу увагу заслуговують й визначені дослідницею параметри, за якими характеризує творчість українських естрадних музичних виконавців у третьому розділі як таку, що сприяє культурній євроінтеграції України. У підрозділі 1.2 «Естрадне музичне мистецтво як складова масової культури інформаційної доби: комунікативні аспекти» на основі опрацьованих наукових досліджень авторка запропонувала власне визначення естрадного музичного мистецтва відповідно до сучасних культурно-історичних реалій, при цьому виявила себе як талановитий молодий мистецтвознавець.

Не менш важливими є й інші розділи дисертації. Другий розділ «Європейський вектор розвитку українського естрадного музичного мистецтва», який складається з двох підрозділів, присвячений еволюції естрадного мистецтва ХХ ст. та характеристиці української естрадної пісні в контексті її євроінтеграційного вектора. У підрозділі 2.1 «Еволюційні процеси в естрадному мистецтві ХХ – початку ХХІ ст.» кваліфіковано здійснено огляд праць, присвячених вивченню естрадного мистецтва в його

основних напрямках – джаз, рок і поп-музика. Дисертантка акцентує увагу на питанні зарубіжних впливів на українське естрадне музичне мистецтво, а також на основі праць відомих науковців (Ю. Дмитрієва, Ю. Дружкіна, С. Клітіна, Є. Кузнецова, Е. Рібакової, Т. Самаї, Т. Совгири, Є. Уварової) робить вдалий історичний огляд трансформації форм естрадного мистецтва протягом ХХ ст.

У підрозділі 2.2 «Становлення та розвиток української естрадної пісні: європейський вектор» М. І. Дружинець докладно висвітлює еволюційні етапи українського естрадного музичного мистецтва від 1920-х рр. до початку ХХІ ст. в контексті євроінтеграції. Варта уваги є думка дослідниці, що українська музична культура завжди була частиною європейської, з якою вона постійно тісно контактувала і відповідно до загальностильових процесів оновлювала свої форми (с. 126). Здобутком дослідниці є й виділення нею Шостого етапу розвитку української музичної естради – це сьогодення, який й став предметом дисертаційного дослідження (с. 125).

У третьому розділі «Українське естрадне музичне мистецтво як чинник євроінтеграції української культури» глибинно розглянуто питання євроінтеграційних тенденцій української культури кінця ХХ – початку ХХІ ст. в українському естрадному музичному мистецтві. Родзинкою цього розділу є соціопитування 20 естрадних виконавців, що дозволило сформувати свідоцтво євроінтеграційних тенденцій естрадної музики.

У підрозділі 3.1 «Євроінтеграційний вектор у творчості популярних українських естрадних виконавців» ґрунтовно та професійно висвітлено мистецький доробок популярних українських естрадних виконавців та в контексті євроінтеграції естрадного музичного мистецтва проаналізовано репертуар, гастрольну діяльність та міжнародні проекти гуртів «ВВ», «Океан Ельзи», «The Hardkiss», «Kozak System», «Kazka», «Даха Браха», «Onuka», творчість молоді співачки Аліни Паш.

Цікаво представлено характеристику форматів вокальних талант-шоу «Караоке на Майдані», «Шанс», «Фабрика зірок», «Суперзірка», «Народна

зірка», «Співай як зірка» (підрозділ 3.2), що транслювалися на українському телебаченні з 1999 р. і до сьогодні. В останньому з них, як дізнаємося з дисертації, брала участь її авторка, колишня співачка оркестру ЗСУ, а сьогодні музична актриса та викладач КМАЕЦМ. Більш детально проаналізовано шоу «Х-фактор» та «Голос країни», які сьогодні є найбільш рейтингові на українському телебаченні. Здобутки українських естрадних виконавців на пісенному конкурсі Євробачення (підрозділ 3.3), які активізували процес входження української популярної музики в європейський культурний простір висвітлено глибоко та фундаментально, із зазначенням власної позиції авторки.

У підрозділі 3.4 «Українські музичні заклади вищої освіти як чинник культурної євроінтеграції української музичної естради» ґрунтовно й змістовно висвітлено сторінки історії української естрадної освіти на прикладі провідних навчальних закладів України – КМAM ім. Р. М. Глієра і КМАЕЦМ, які першими готували професійних естрадних виконавців.

Дисертаційна робота М. І. Дружинець дає підстави вважати, що її праця – завершене й самостійне дослідження, позначене оригінальним баченням широкого кола наукових проблем сучасного українського мистецтвознавства, яке має вагоме теоретичне й уяскравлене практичне значення та характеризується чіткими, переконливими, логічними, фундаментальними висновками, що повністю узагальнюють виконаний аналіз та окреслюють перспективи подальшого дослідження опрацьованої проблематики.

Робота написана добрим науковим стилем, кожне положення глибоко аргументоване, підтверджене належними прикладами. До позитивних моментів дисертації можна віднести й те, що вона буде доступна не тільки для фахівців, але й для усіх тих, хто цікавиться сучасним станом та історією української музичної естради, а, отже, сприятиме культурному збагаченню суспільства. Тому в подальшому радимо видати на основі дисертації монографію.

Не викликає сумнівів і практично-перспективна цінність роботи, основні її положення можуть бути використані у подальших розвідках, де ці тенденції та процеси будуть висвітлюватися відповідно до різних напрямів української естрадної музики. Презентабельною є апробаційна база наукового пошуку та результати дослідження, які маніфестовані в 16 публікаціях і підтверджують формування авторки як науковиці.

Позитивно оцінюючи проведені дослідження, висловимо декілька побажань.

1) До емпіричних методів дослідження варто було б додати й соціопитування, а в тексті дисертації конкретно його описати.

2) У Додатках доцільно представити доробок обраних гуртів і представників України на Євробаченні, а також подати виклад інтерв'ю з Ніною Матвієнко й Олегом Скрипкою.

3) У 3 розділі можна було проаналізувати діяльність інших столичних ЗВО, адже вони теж готують професійних естрадних виконавців.

Дисертація М. І. Дружинець «Естрадне музичне мистецтво України кінця ХХ – початку ХХІ століття як фактор євроінтеграції української культури» відповідає вимогам МОН щодо кваліфікаційних робіт, а її авторка заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата мистецтвознавства зі спеціальності 26.00.01 – теорія та історія культури.

Офіційний опонент –

кандидат мистецтвознавства, професор,

ректор Київської муніципальної

академії музики ім. Р. М. Глієра

О. Й. Злотник